

To cite this article: Kurt, Z. ve Yıldız, F. U. (2024). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yüksek lisans öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik öz yeterlik algılarının belirlenmesi. *Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Dergisi*. 7(3), 419-446

Makalenin türü / Article type: araştırma makalesi / research article

açık erişim

Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Dergisi
International Journal of Teaching Turkish as a Foreign Language

Geliş/Received: 27.08.2024 Kabul/Accepted: 26.11.2024

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Yüksek Lisans Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Öz Yeterlik Algılarının Belirlenmesi

Zeynep KURT^a Funda Uzdu YILDIZ^b

^a MEB., Çanakkale, TÜRKİYE, isikzeynep11@gmail.com

 : 0009-0006-4847-6974

^b Doç. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, TÜRKİYE, funda.uzdu@deu.edu.tr

 : 0000-0003-1813-5432

Öz: Bu araştırmanın amacı yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yüksek lisans öğrencilerinin öz yeterlik algılarını belirlemek ve cinsiyet, yaş, yabancı dil bilgisi, mezun oldukları lisans programı ve lisans programlarında yabancı dil olarak Türkçe öğretimi dersi alma değişkenlerine göre incelemektir. Bu araştırma, nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli ile desenlenmiş betimsel bir çalışmadır. Araştırmanın örneklemini 2022-2023 eğitim öğretim yılında öğrenim gören 50 yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yüksek lisans öğrencisi oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak Ülper ve Bağcı (2012) tarafından geliştirilen “Öz Yeterlik Algısı Ölçeği” ve öğrencilerin kişisel özelliklerini belirlemek için “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır. Veriler, SPSS 27.0 istatistik paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yüksek lisans öğrencilerinin öz yeterlik algıları “iyi” düzeydedir. Öğrencilerin öz yeterlik algılarının cinsiyetlerine, yaşlarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı ancak mezun oldukları lisans programı, yabancı dil bilgisi ve lisans eğitimlerinde yabancı dil olarak Türkçe öğretimi dersi almalarına göre anlamlı düzeyde farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, öğretmenlik mesleği, öz yeterlik.

Determining Self-Efficacy Perceptions of Teaching Turkish as A Foreign Language Postgraduate Students Towards Teaching Profession

Abstract: The purpose of this study is to define the self-efficacy perceptions of teaching Turkish as a foreign language postgraduate students and examine students' self-efficacy perceptions in terms of gender, age, foreign language knowledge, undergraduate program graduated and taking teaching Turkish as a foreign language course in undergraduate programs. This is a descriptive study designed with relational survey method, which is a quantitative research method. The sample of the study consists of 50 teaching Turkish as a foreign language postgraduate student studying in 2022-2023 academic year. As the data collection tool, "Self-Efficacy Perception Scale", developed by Ülper ve Bağcı (2012) and "Personal Information Form" to determine the personal characteristics of the students were used. The data were analyzed using the SPSS 27.0 package program. According to the results of the study, teaching Turkish as a foreign language postgraduate students' self-efficacy perceptions are "good". The self-efficacy perceptions of teaching Turkish as a foreign language postgraduate students did not differ significantly in terms of gender, age but meaningful differences appeared in terms of students' undergraduate program graduated, foreign language knowledge and taking teaching Turkish as a foreign language course in undergraduate programs.

Keywords: Teaching Turkish as a foreign language, teaching profession, self-efficacy.

1. GİRİŞ

21. yüzyılda meydana gelen bilim ve teknolojiye hızlı gelişmeler, göçler, savaşlar, ekonomik ve kültürel değişimler toplumları etkilemekte ve farklı milletlerin birbirleriyle etkileşimlerini kaçınılmaz hale getirmektedir. Bireyler de toplumda aktif olarak varlıklarını sürdürebilme, dünyadaki gelişmeleri takip edebilme ve uyum sağlayabilme amacıyla yabancı dil öğrenme hatta ana dillerini ve kültürlerini farklı toplumlara öğretme ihtiyacı duymaktadır. Özellikle son yıllarda göç, sağlık, eğitim, ticari, diplomatik ilişkiler gibi farklı amaçlarla pek çok insan Türkiye'yi, Türk kültürünü tanıma ve Türkçeyi öğrenme arayışındadır. Bu noktada toplumsal bir kurum olan eğitim ön plana çıkmaktadır.

İnsanoğlu tarih boyunca öğrenme-öğretme faaliyetlerinde bulunmuştur. Göçebe yaşam tarzının sürdüğü topluluklardan günümüze dek deneyimlerine dayanarak aktarım yapan ve öğretme işini üstlenen pek çok kişi ya da gruplar olmuştur. Ancak öğretmen, bildiği ya da tecrübe ettiğini aktaran kişiden çok daha fazlasıdır. Kavcar (1975) bir konuyu iyi bilmenin onu öğretmekten farklı olduğunu ve o konuyu iyi bilen kişinin aynı zamanda iyi öğreteceği anlamına gelmediğini ifade etmiştir (akt. Toprakçı ve Altunay, 2015, s.5-6). İbni Sina da herkesin eğitimci olamayacağını, bunun bir uzmanlık alanı olduğunu ifade ederek öğretmenlik mesleğinin toplumsal hayattaki önemine dikkat çekmektedir (MEB, 2017, s. 4). Ulusal ve uluslararası gelişmelerin eğitime yansımaları, çağın ihtiyaçlarına uygun nitelikli

öğretmenlerin yetiştirilmesi, öğretmenlerin sahip olması gereken yeterliklerin iyileştirilmesi ve geliştirilmesi konularına tarihi süreçte önem atfedilmiş ve öğretmen eğitimi ile ilgili pek çok akademik çalışma yürütülmüştür.

Öğretmen yeterlikleri, öğretmenlerin mesleğini etkili ve verimli bir biçimde yerine getirebilmek için sahip olması gereken bilgi beceri ve tutumlar olarak tanımlanmaktadır (MEB, 2017, s. 4). Özel bir uzmanlık gerektiren öğretmenlik mesleğinde, 7528 sayılı Öğretmenlik Mesleği Kanununun (2024) 7. Maddesinde de belirtildiği gibi öğretmen adayları “genel kültür, özel alan eğitimi ve pedagojik formasyon/öğretmenlik meslek bilgisine” sahip olmalarıdır. Sınavla ölçülebilen bu yeterliklere sahip olan her öğretmen adayının eğitim-öğretim ortamlarında başarılı olması beklenmektedir. Bandura (1997) aynı yetenek ve bilgiye sahip insanların davranışlarının farklılık göstermesinin temel sebebinin öz yeterlik algısındaki farklılıklar olduğuna dikkat çekmiştir (akt. Altun ve Çolak, 2011, s. 35). Öz yeterlik, bireyin belli bir performansı göstermek için gerekli etkinlikleri organize edip başarılı bir biçimde yapma kapasitesine ilişkin kendi hakkındaki yargısıdır (Bandura, 1986, s. 361). Öğretmen adaylarının kendilerinden istenilen yeterliklere ne derece sahip oldukları, öğretmenlik mesleğinde kendilerine yönelik gerçekçi algıları konusunda ise öğretmen öz yeterliği kavramı karşımıza çıkmaktadır.

Öğretmenlerin kendilerini ne derece yeterli gördüğü mesleki performanslarıyla doğrudan ilişkidir. Etkili eğitim-öğretim sürecinin yürütülmesinde, öğrencilere istenilen yeterliklerin kazandırılmasında, nitelikli öğrenme ortamlarının düzenlenmesinde öğretmenlerin öz yeterlik algıları etkili olmaktadır. Ülper ve Bağcı (2012, s. 1117) ve Kuzu ve Çam (2018, s. 864) eğitim-öğretim sürecinin başarılı bir şekilde gerçekleşmesinde ve öğrencilerin akademik başarılarının artmasında öğretmenlerin kendilerini yeterli olarak hissetmelerinin, olumlu yeterlik algılarına sahip olmalarının önemli olduğunu savunmuşlardır. Fackler ve Malmberg (2016) 14 OECD ülkesinde 2.648 okulda 44.701 öğretmen ile yapılan bir çalışmada, nitelikli öğretim ortamının sağlanmasında %88,7’sinin öğretmen öz yeterliği ile ilgili olduğu sonucuna ulaşmıştır (akt. Demir ve Akça, 2018, s. 204). Ülper ve Bağcı (2012, s.1117) da çalışmasında, yüksek öz yeterlik algılarına sahip öğretmenlerin öğrencileri motive etme, istenmeyen davranışları önleyebilme, sınıf ve zaman yönetimi gibi pek çok konuda başarıya ulaştığını ifade etmiştir.

Öğretmenlik mesleğinde öz yeterlik kavramına ilişkin lisansüstü tezler ve diğer akademik çalışmalar incelendiğinde; bazı çalışmalarda genel olarak öğretmenlerin (Aslan ve Kalkan, 2018) ve öğretmen adaylarının (Nakip ve Özcan, 2016; Berkant, 2017) mesleğe yönelik algıları ele alınmıştır. Bazı çalışmalarda ise branş bazında öğretmen ya da öğretmen adaylarının mesleğe yönelik öz yeterlik algıları incelenmiştir. Ülper ve Bağcı (2012), Gömleksiz, Sinan ve Doğan (2020) Türkçe öğretmeni adaylarının; Altuntaş, Kul ve Karataş (2016), Eroğlu ve Yıldırım (2018) beden eğitimi öğretmeni adaylarının mesleki öz yeterliklerini incelemiştir.

Alan yazında farklı branşlarda ya da özel bir konu alanında öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının öz yeterliğine dair pek çok çalışmaya ulaşılmaktadır. Ancak yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında mesleğe yönelik öz yeterlik konusunu ele alan çalışmaların sınırlı olduğu ve bu çalışmaların da kurum içerisindeki öğretmenlerin öz yeterlik algılarının belirlenmesine yönelik olduğu görülmektedir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında, Öztürk (2015), Şentürk (2022) ve Uğurlugelen (2019)'in çalışmaları dışında öz yeterlik ile ilgili diğer çalışmaların öğretmenlerin ya da öğretmen adaylarının özel bir alandaki öz yeterlik algılarına ilişkin olduğu görülmektedir (Tulumcu, 2014; Güleğül Birinci, 2019; Peker, 2023; Çelik, 2023). Öztürk (2015) yurt dışında yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin öz yeterlik algı ve tutumlarını, Uğurlugelen (2019) Suriyeli çocuklara yabancı dil olarak Türkçe öğreten “öğreticilerin” öz yeterlik algılarını ve Şentürk (2022) de yabancı dil olarak Türkçe öğretmenlerinin mesleki öz yeterlikleri ile sınıftaki farklılıklar yeterlikleri arasındaki ilişkiyi ele almıştır. Demir ve Akça (2018) ve Şengül (2018) de çalışmalarında yabancı dil olarak Türkçeyi öğretenlerin öz yeterlik algılarını incelemişlerdir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi lisansüstü programlarında öğretmen adaylarının öz yeterlik algılarının belirlenmesine yönelik çalışmaların yapılması, lisansüstü programlardan mezun olmadan önce gerekli yeterliklerle donanmış olarak mesleğe başlamaları bakımından önem arz etmektedir. Bu çalışmanın, alan yazına bu konuda katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Ülkemizde bir lisans programı bulunmayan yüksek lisans ve doktora düzeyinde öğretim programları olan yabancı dil olarak Türkçe öğretimi disiplinler arası bir programdır. Bu nedenle bu alanda lisansüstü eğitim alan öğrencilerin farklı disiplinlerden farklı bilgilerle bir araya gelerek dersler aldıkları ve tez çalışmalarını yürüttükleri bilinmektedir. Bazı öğrenciler eğitim fakültesi mezunu olarak geldiklerinden öğretmenlik mesleğindedirler. Ama büyük bir çoğunluğun da eğitim fakültesi mezunu olmayan herhangi bir formasyon eğitimi almamış öğrenciler olduğu düşünüldüğünde öğretmenlikle ilgili algılarının bilinmesi alandaki program içeriklerinin çeşitlendirilmesi açısından gerekli görülebilir. Bu çalışma bu algıya yönelik bir betimleme sunarak lisansüstü eğitimdeki yabancı dil olarak Türkçe öğretimi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğiyle ilgili durumlarını ortaya koymayı hedeflemektedir.

1.1. Amaç

Bu çalışmada, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yüksek lisans öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik öz yeterlik algılarının belirlenmesi amaçlanmaktadır. Disiplinler arası bir alan olmasına dayanarak mezun oldukları lisans programı başta olmak üzere yaş, cinsiyet, yabancı dil bilme, lisans eğitimlerinde YTÖ dersi alma değişkenlerinin öğrencilerin mesleğe yönelik öz yeterlik algıları üzerinde anlamlı bir etkisinin olup olmadığının incelenmesi de hedeflenmektedir.

1.2. Problem

Alan yazın incelendiğinde, farklı branşlarda öğretmen ya da öğretmen adaylarının özel bir alana ya da öğretmenlik mesleğine yönelik öz yeterlik algılarını konu alan pek çok çalışmanın yanı sıra yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında da öz yeterlik algılarının incelendiği çalışmalar da mevcuttur (Çocuk ve Şahbaz, 2020; Şahin, Kurudayıoğlu, Tunçel ve Abalı Öztürk, 2013; Demir ve Akça, 2018; Mete ve Gürsoy, 2013; Kalfa, 2015; Barın, Çangal ve Başar, 2017; Aslan, 2010; Türker ve Göçmenler, 2021; Şengül, 2018; Öztürk, 2015). Ancak bu çalışmaların çoğunlukla görev yapan öğretmenlere yönelik olduğu, öğrencilerin mesleğe yönelik öz yeterlik algılarının ne düzeyde olduğunun incelendiği çalışmaların sınırlı kaldığı dikkat çekmektedir. Mezun olmadan önce öğrencilerin öz yeterlik algılarını tespit ederek gerekli çalışmaların yapılması bakımından bu araştırma önem taşımaktadır. Böylelikle öğrencilerin sadece sınavlar gibi dışsal bir değerlendirmeyle ölçülen alan bilgisi, genel kültür, genel yetenek, mesleki becerilerle donanmış öğretmenler olarak değil aynı zamanda içsel bir değerlendirmeyle mesleğe yönelik öz yeterlik algıları yüksek öğretmenler olarak programdan mezun olmaları hedeflenmektedir.

Bu kapsamda, “Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yüksek lisans öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine dönük öz yeterlik algıları nasıldır?” sorusu araştırmanın ana problem cümlesini oluşturmaktadır. Ana problem cümlesine bağlı olarak araştırmanın alt problem cümleleri aşağıdaki şekilde belirlenmiştir:

- Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yüksek lisans öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine dönük öz yeterlik algıları cinsiyetlerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?
- Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yüksek lisans öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine dönük öz yeterlik algıları yaşlarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?
- Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yüksek lisans öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine dönük öz yeterlik algıları mezun olunan lisans programına göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?
- Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yüksek lisans öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine dönük öz yeterlik algıları yabancı dil bilip bilmemelerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?
- Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yüksek lisans öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine dönük öz yeterlik algıları lisans eğitimlerinde YTÖ dersi alıp almamalarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli/Deseni

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yüksek lisans öğrencilerinin mesleğe yönelik öz yeterlik algılarının belirlenerek çeşitli değişkenler açısından incelendiği bu araştırma, nicel araştırma yöntemlerinden genel tarama modeli ve ilişkisel tarama modeli ile desenlenmiş betimsel bir çalışmadır. Büyüköztürk ve diğerleri (2020, s. 25) eğitim alanındaki araştırmalarda en yaygın betimsel yöntemin tarama çalışması olduğunu çünkü araştırmacıların bireylerin, grupların ya da (bazen) fiziksel ortamların özelliklerini özetlediğini vurgulamaktadır. İlişkisel tarama modeli ise iki ve daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modeli olarak tanımlanmaktadır (Yavaş Kıncal, 2022, s. 113). Bu doğrultuda, öğrencilerinin mesleğe yönelik öz yeterlik algılarının betimlenmesinin yanı sıra cinsiyet, yaş, mezun olunan lisans programı gibi çeşitli değişkenlere göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği de incelenmiştir.

2.2. Evren-Örneklem

Bu araştırmanın evrenini üniversitelerin yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yüksek lisans programlarında öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Evrenin tamamına ulaşmak ekonomik, zaman sınırlılığı, imkanlar gibi nedenlerle her zaman mümkün olmadığından dolayı bu çalışmada evrenden örneklem alma yoluna gidilerek basit seçkisiz örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Büyüköztürk ve diğerleri (2020, s. 88) seçkisiz örnekleme yöntemlerinin temel özelliğinin örneklemin evreni temsil etme gücünün yüksek ve temsiliği sağlamada diğerlerinden çok daha güçlü olduğunu belirtmiştir. Basit seçkisiz örnekleme yönteminin en belirgin özelliği ise evrendekilerin araştırma sürecine dâhil olabilmek için her birinin eşit ve bağımsız bir şansa sahip olmasıdır (Ekiz, 2020, s. 114).

Bu araştırmanın örneklemi için Türkiye’de yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yüksek lisans programı olan üniversitelerin listesi hazırlanmıştır. Google Formlar üzerinden bir anket oluşturularak liste dahilinde bu programlarda öğrenim gören üniversite öğrencileriyle çevrim içi olarak paylaşılmıştır. Araştırma verilerini elde etmek için ölçek öğrenciler tarafından doldurulmadan önce öğrencilere araştırmanın amacı ile ilgili bilgilendirme yapılmış, vermiş oldukları bilgilerin sadece araştırma amaçlı kullanılacağına, araştırma esnasında ve sonrasında gizli tutulacağına ilişkin gerekli açıklamalar yapılmıştır. Ayrıca Türkiye’de yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yüksek lisans programı olan üniversitelerin ve bu programa katılı öğrenci sayısının az olduğu göz önünde bulundurularak, çalışmaya katılacak öğrencilerin kendilerini güvende ve rahat hissetmeleri için demografik bilgi formunda öğrenim gördükleri üniversite bilgisi talep edilmemiştir. Bu bağlamda, basit seçkisiz örnekleme yöntemiyle seçilen araştırmanın örneklemini 2022-2023 eğitim öğretim yılında Türkiye’deki üniversitelerin yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yüksek lisans programında öğrenim gören 50 öğrenci oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemini oluşturan 50 yüksek lisans öğrencisinin demografik bilgilerine ait frekans dağılımlarına Tablo 1’de yer verilmiştir.

Tablo 1

Demografik Değişken Kategorilerine Ait Frekans Değerleri

Demografik Değişken	Kategori	N	%
Cinsiyet	Kadın	39	78
	Erkek	11	22
Yaş	21-24 yaş arası	10	20
	25-29 yaş arası	19	38
	30-34 yaş arası	12	24
	35-39 yaş arası	8	16
	40 yaş ve üzeri	1	2
Mezun Olunan Lisans Programı	Türkçe Öğretmenliği	20	40
	Türk Dili ve Edebiyatı	11	22
	Dilbilim	6	12
	İngilizce Öğretmenliği	4	8
	Türkçe Eğitimi	3	6
	Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları	2	4
	H.A. Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi	1	2
	İngiliz Dili Eğitimi	1	2
	Tercümanlık	1	2
	Türkoloji	1	2
Yabancı Dil Bilgisi	Var	41	82
	Yok	9	18
YTÖ Dersi Alma	Evet	23	46
	Hayır	27	54

Tablo 1’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan 50 öğrencinin 39’u kadın ve 11’i erkek olmak üzere çoğunluğu kadın öğrenciler oluşturmaktadır. En fazla 25-29 yaş aralığında 19 öğrenciden oluşmakta; sırasıyla 30-34 yaş arasında 12, 21-24 yaş arasında 10 ve 35-39 yaş arası 8 öğrenci birbirine yakın değerler ile takip etmektedir. 40 yaş ve üzeri 1 öğrenci bulunmaktadır. Öğrencilerin neredeyse yarısının (20 Türkçe öğretmenliği ve 3 Türkçe eğitimi) Türkçe öğretmenliği lisans programından mezun olduğu

görülmektedir. 9 öğrenci dışında 41 öğrenci yabancı dil bildiğini belirtmişlerdir. 27 öğrenci lisans eğitimlerinde YTÖ dersi almadığını, 23 öğrenci ise bu dersi aldıklarını ifade etmiştir.

Yabancı dil bilen 41 öğrencinin bildikleri diller Tablo 2’de, lisans eğitimlerinde YTÖ dersi alan 23 öğrencinin hangi dersleri aldığı Tablo 3’te gösterilmiştir.

Tablo 2

Yabancı Dil Bilgisi Olan Öğrencilerin Bildikleri Diller

Bildikleri Diller	N	%
İngilizce	40	63,5
İspanyolca	4	6,3
Rusça	3	4,8
Fransızca	3	4,8
Kazakça	3	4,8
Arapça	2	3,2
Almanca	2	3,2
Türkçe	2	3,2
Yunanca	1	1,6
Bulgarca	1	1,6
Çince	1	1,6
Sırpça	1	1,6
Toplam	63	100,0

Tablo 2 incelendiğinde, öğrenciler tarafından en çok bilinen dilin İngilizce olduğu görülmektedir. Yabancı dil bilgisi olan öğrencilerin sayısının 41 olduğu dikkate alındığında, 1 öğrenci hariç tüm öğrencilerin İngilizce bildiği söylenebilir.

Tablo 3

Öğrencilerin Lisans Eğitimlerinde Aldıkları YTÖ Dersleri

Aldıkları YTÖ Dersleri	N	%
Yabancılara Türkçe Öğretimi	15	55,6
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi	3	11,1
Balkanlar’da Türkçe Eğitimi	1	3,7
Dil Becerileri ve Kültür	1	3,7

Türk Soyullara Türkçe Öğretimi	1	3,7
Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi	1	3,7
Yabancı/İkinci Dil Öğretimi	1	3,7
YDTÖ Tarihsel Gelişimi ve Günümüz Kaynaklarının İncelenmesi	1	3,7
Yurt Dışında Yaşayan Türk Çocuklarına Türkçe Eğitimi	1	3,7
Yurt Dışında Yaşayan Türk Çocuklarına Türkçe Öğretimi	1	3,7
Yurt Dışındaki Türk Çocuklarına Türkçe Öğretimi	1	3,7
Toplam	27	100,0

Tablo 3'e göre, öğrenciler tarafından en çok alınan dersin "Yabancılara Türkçe Öğretimi" olduğu görünse de öğrencilerin YTO kapsamında aldıkları dersler incelendiğinde birbirine yakın derslerin farklı adlandırıldığı dikkat çekmektedir. Yurt dışında yaşayan Türk çocuklarına Türkçe öğretimi, Yurt dışında yaşayan Türk çocuklarına Türkçe eğitimi ve Yurt dışındaki Türk çocuklarına Türkçe öğretimi dersleri tek başlık altında birleştirilebilir. Benzer şekilde Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, yabancılara Türkçe öğretimi dersleri de aynı başlık altında toplanabilir.

2.3. Veri toplama yöntemi ve aracı

Bu araştırmada, veri toplama yöntemi olarak anket kullanılmıştır. Google Formlar aracılığı ile oluşturulan anket iki bölümden oluşmaktadır. Anketin birinci bölümünde araştırmanın alt problemlerine ilişkin olarak hazırlanan öğrencilerin demografik bilgilerinin yer aldığı "Kişisel Bilgi Formu"; ikinci bölümünde araştırmanın ana problemine ilişkin olarak öğrencilerin öz yeterlik algılarının belirlenmesi amacıyla Ülper ve Bağcı (2012) tarafından geliştirilen "Öz Yeterlik Algısı Ölçeği" yer almaktadır. Beşli likert tipi olan bu ölçek 51 maddeden oluşmaktadır. Ülper ve Bağcı (2012, s. 1117) tarafından geçerlik ve güvenirlik çalışmalarının yapıldığı, öğretmen adaylarının öz yeterlik algılarını belirlemede kullanılacak olan "Öz Yeterlik Algısı Ölçeği" nin uygulanması için 25 dakikanın yeterli olduğu belirtilmiştir.

2.4. Verilerin analizi

Bu araştırmada, elde edilen verilerin analizleri için SPSS 27.0 istatistik paket programı kullanılmıştır. Verilerin analizine başlamadan önce yapılacak analizlerinin güçlendirilmesi amacıyla benzer kategorik gruplar birleştirilerek yeniden düzenlenmiş, verilerin analizi sürecinde hangi testlerin kullanılacağına karar vermek için verilerin normalliği test edilmiştir.

Tablo 1'de yer alan öğrencilerin kişisel bilgi formlarından elde edilerek oluşturulan demografik değişkenler incelenmiş ve değişken kategorileri Tablo 4'te görüldüğü gibi yeniden düzenlenmiştir.

Tablo 4

Kategorileri Düzenlenen Demografik Değişkenlere Ait Frekans Değerleri

Demografik Değişken	Kategori	N	%
Yaş	21-24 yaş arası	10	20
	25-29 yaş arası	19	38
	30-34 yaş arası	12	24
	35 yaş ve üzeri	9	18
Mezun Olunan Lisans Programı	Türkçe Öğretmenliği	23	46
	Türk Dili ve Edebiyatı	11	22
	Dilbilim	6	12
	İngilizce Öğretmenliği	5	10
	Diğer	5	10

Araştırma örnekleme ait demografik değişkenlerin yer aldığı Tablo 1’de, 50 öğrenciden 8’inin 35-39 yaş aralığında olduğu, 40 yaş ve üzerinde ise sadece 1 öğrencinin olduğu görülmektedir. Yaşa ait diğer kategorilerde ise frekans değerleri birbirine yakındır. Bu doğrultuda, 40 ve üzeri kategorisi 35-39 yaş arası kategorisine dahil edilerek 35 yaş ve üzeri olarak yeniden adlandırılmıştır.

Mezun olunan lisans programı değişkenine ait veriler incelendiğinde hem düşük frekans gözlemlendiği hem de birbirine yakın lisans programları olduğu için Türkçe eğitimindeki 3 frekans Türkçe öğretmenliği kategorisine, İngiliz dili eğitimindeki 1 frekans İngilizce öğretmenliği kategorisine aktararak tek bir kategori altında birleştirilmişlerdir. 2 ve altında frekans değeri olan Çağdaş Türk lehçeleri ve edebiyatları, H. A. Yesevi Türk-Kazak Üniversitesi, tercümanlık ve Türkoloji lisans programları ise birleştirilerek “Diğer” kategorisi olarak yeniden adlandırılmıştır.

Verilerin analizine başlamadan önce yapılması gereken çalışmalardan biri de normal dağılımın test edilmesidir. Bu çalışmada merkezi eğilim ölçüleri, dağılımın çarpıklık-basıklık katsayısı, frekans dağılım grafiği (histogramlar), Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk normallik testleri yöntemleriyle verilerin normallik varsayımları incelenmiştir. Araştırmada kullanılacak olan “Öz Yeterlik Algısı Ölçeği”nden elde edilen veriler normal dağılım özelliği göstermektedir. Benzer şekilde değişkenlere ait kategorilerde de normallik varsayımının sağlanması analizlerden elde edilecek sonuçların geçerliği ve güvenilirliği açısından önem taşımaktadır. Bu doğrultuda, normalliğin sağlandığı durumlarda parametrik testlerden iki kategoriden oluşan değişkenler için bağımsız gruplar t testi, ikiden fazla kategoriden oluşan değişkenler için tek yönlü varyans analizi (ANOVA); normalliğin sağlanmadığı durumlarda parametrik olmayan testlerden iki kategoriden oluşan değişkenler için Mann-Whitney U testi, ikiden fazla kategoriden oluşan değişkenler için Kruskal Wallis H testi uygulanmıştır.

3. BULGULAR

3.1. Araştırma Problemine İlişkin Bulgular

“Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yüksek lisans öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine dönük öz yeterlik algıları nasıldır?”

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yüksek lisans öğrencilerinin mesleğe yönelik öz yeterlikleri incelenmiş ve sonuçları Tablo 5’te sunulmuştur.

Tablo 5

Katılımcıların Mesleğe Yönelik Öz Yeterlik Algı Puanlarının Dağılımı

Öz Yeterlik Algıları	N	$\bar{X}$	Ss
Öğretim Bilgisi	50	3,609	0,666
Özel Alan Bilgisi	50	4,164	0,600
Genel Alan Bilgisi	50	3,218	0,777
Öğretim Uygulamaları	50	3,757	0,687
Ölçme Uygulamaları	50	3,965	0,625
Toplam	50	3,742	0,523

Veriler değerlendirilirken 1-1,80 arası “çok zayıf”, 1,81-2,60 arası “zayıf”, 2,61-3,40 arası “orta”, 3,41-4,20 arası “iyi” ve 4,21-5,00 arası “çok iyi” olarak kodlanmıştır (Ülper ve Bağcı, 2012, s. 1120). Tablo 5’e göre, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yüksek lisans öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik öz yeterlik algıları genel olarak “iyi” düzeydedir. Öğrenciler kendilerini öğretim bilgisi, özel alan bilgisi, öğretim uygulamaları ve ölçme uygulamalarında “iyi”; genel alan bilgisinde “orta” düzeyde görmektedir.

3.2. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yüksek lisans öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine dönük öz yeterlik algıları cinsiyetlerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?

Kadın ve erkek öğrencilerin öz yeterlik algı puanlarının normallik varsayımı incelendiğinde, kadın kategorisinde normal dağılım gözlenirken erkek kategorisinde normallik varsayımının sağlanmadığı görülmüştür. Bu durumda yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yüksek lisans öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik öz yeterlik algılarının cinsiyet değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için parametrik olmayan testlerden Mann-Whitney U testi kullanılmış ve sonuçlarına Tablo 6’da yer verilmiştir.

Tablo 6

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Yüksek Lisans Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Dönük Öz Yeterlik Algı Puanlarının Cinsiyete Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

	Cinsiyet	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	u	z	p
Öğretim Bilgisi	Kadın	39	27,10	1057,00	152,00	-1,465	0,143
	Erkek	11	19,82	218,00			
Özel Alan Bilgisi	Kadın	39	24,76	965,50	185,50	-0,682	0,495
	Erkek	11	28,14	309,50			
Genel Alan Bilgisi	Kadın	39	24,08	939,00	159,00	-1,303	0,193
	Erkek	11	30,55	336,00			
Öğretim Uygulamaları	Kadın	39	25,14	980,50	200,50	-0,329	0,742
	Erkek	11	26,77	294,50			
Ölçme Uygulamaları	Kadın	39	24,53	956,50	176,50	-0,903	0,366
	Erkek	11	28,95	318,50			
Toplam	Kadın	39	25,26	985,00	205,00	-0,223	0,824
	Erkek	11	26,36	290,00			

Tablo 6’da görüldüğü gibi, öğrencilerin öz yeterlik algıları ile cinsiyetleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir. Bu sonuç, cinsiyet değişkeninin araştırmaya katılan yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yüksek lisans öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik öz yeterlik algılarının üzerinde etkili olmadığını göstermektedir.

3.3. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yüksek lisans öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine dönük öz yeterlik algıları yaşlarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?

Öğrencilerin yaş değişkenine göre ölçek puanlarının normalliği test edildiğinde; betimsel istatistiklere göre tüm yaş kategorilerindeki verilerde normal dağılım gözlenirken, normallik testi sonuçlarına göre diğer kategoriler hariç 25-29 yaş arası kategorisinde normallik varsayımının sağlanmadığı görülmektedir. Bu durumda yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yüksek lisans öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik öz yeterlik algılarının yaş değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemede hem parametrik testlerden ANOVA hem de parametrik olmayan testlerden Kruskal Wallis kullanılmıştır. Analiz sonuçlarına Tablo 7 ve Tablo 8’de yer verilmiştir.

Tablo 7

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Yüksek Lisans Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Dönük Öz Yeterlik Algı Puanlarının Yaşa Göre ANOVA Sonuçları

		N	X	Ss	Levene f	p	Welch Statistic	p
Öğretim Bilgisi	21-24 yaş arası	10	59,800	11,849	2,04	0,121	1,968	0,149
	25-29 yaş arası	19	51,526	10,024				
	30-34 yaş arası	12	56,333	6,065				
	35 yaş ve üzeri	9	50,444	9,901				
	Toplam	50	54,140	9,992				
Özel Alan Bilgisi	21-24 yaş arası	10	45,000	7,817	0,842	0,478	0,984	0,419
	25-29 yaş arası	19	44,737	7,046				
	30-34 yaş arası	12	48,250	4,993				
	35 yaş ve üzeri	9	45,667	6,305				
	Toplam	50	45,800	6,602				
Genel Alan Bilgisi	21-24 yaş arası	10	29,700	8,460	2,019	0,124	1,441	0,259
	25-29 yaş arası	19	26,737	6,715				
	30-34 yaş arası	12	31,167	4,877				
	35 yaş ve üzeri	9	29,889	7,991				
	Toplam	50	28,960	6,990				
Öğretim Uygulamaları	21-24 yaş arası	10	48,100	7,965	0,432	0,731	1,336	0,288
	25-29 yaş arası	19	42,474	8,884				
	30-34 yaş arası	12	47,333	7,426				
	35 yaş ve üzeri	9	44,222	7,446				
	Toplam	50	45,080	8,243				
Ölçme Uygulamaları	21-24 yaş arası	10	16,100	2,998	1,659	0,189	0,811	0,501
	25-29 yaş arası	19	15,158	2,794				
	30-34 yaş arası	12	16,417	1,929				
	35 yaş ve üzeri	9	16,333	1,871				
	Toplam	50	15,860	2,499				
Toplam	21-24 yaş arası	10	198,700	35,870	3,795	0,016	1,982	0,145
	25-29 yaş arası	19	180,632	27,703				
	30-34 yaş arası	12	199,500	18,890				
	35 yaş ve üzeri	9	186,556	14,638				
	Toplam	50	189,840	26,591				

Tablo 7 incelendiğinde, yapılan Levene testi sonucunda tüm alt boyutlarda varyansların homojenliğinin sağlanmasına rağmen öz yeterlik toplam puanında varyansların homojenliğinin sağlanmadığı görülmektedir. Toplam puanda varyansların homojenliği durumu gözlenmemesinden dolayı Welch testi sonuçları dikkate alınmıştır. Analiz sonuçlarına göre, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yüksek lisans öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik öz yeterlik algıları yaşlarına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Tablo 8

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Yüksek Lisans Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Dönük Öz Yeterlik Algı Puanlarının Yaş Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

	Yaş	N	Sıra değer ortalaması	Kruskal-Wallis H	sd	p
Öğretim Bilgisi	21-24 yaş arası	10	31,05	4,421	3	0,219
	25-29 yaş arası	19	22,05			
	30-34 yaş arası	12	29,75			
	35 yaş ve üzeri	9	20,94			
	Total	50				
Özel Alan Bilgisi	21-24 yaş arası	10	22,55	1,911	3	0,591
	25-29 yaş arası	19	24,39			
	30-34 yaş arası	12	30,38			
	35 yaş ve üzeri	9	24,61			
	Total	50				
Genel Alan Bilgisi	21-24 yaş arası	10	26,60	3,172	3	0,366
	25-29 yaş arası	19	21,16			
	30-34 yaş arası	12	30,33			
	35 yaş ve üzeri	9	27,00			
	Total	50				
Ölçme Uygulamaları	21-24 yaş arası	10	30,45	4,359	3	0,225
	25-29 yaş arası	19	21,03			
	30-34 yaş arası	12	30,08			
	35 yaş ve üzeri	9	23,33			
	Total	50				
Ölçme Uygulamaları	21-24 yaş arası	10	26,20	1,821	3	0,610
	25-29 yaş arası	19	22,13			
	30-34 yaş arası	12	28,08			

	35 yaş ve üzeri	9	28,39			
	Total	50				
Toplam	21-24 yaş arası	10	28,00	4,378	3	0,223
	25-29 yaş arası	19	21,71			
	30-34 yaş arası	12	31,92			
	35 yaş ve üzeri	9	22,17			

Tablo 8'deki sonuçlar değerlendirildiğinde, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yüksek lisans öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik öz yeterlik algıları bütün alt boyutlarıyla birlikte incelendiğinde yaş değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Her iki yapılan analiz sonucunda, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yüksek lisans öğrencilerinin yaşlarının öğretmenlik mesleğine yönelik öz yeterlik algıları üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturmadığı söylenebilir.

3.4. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yüksek lisans öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine dönük öz yeterlik algıları mezun olunan lisans programına göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yüksek lisans öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik öz yeterlik algı puanlarının mezun oldukları lisans programı değişkeninde normallik varsayımı incelendiğinde; betimsel istatistiklere göre İngilizce öğretmenliği, dilbilim ve diğer kategorilerinde normallik varsayımı olumsuz yönde etkilenirken, normallik testi sonuçlarına göre mezun olunan lisans programı değişkeninin bütün kategorilerinde normallik varsayımının karşılandığı görülmektedir. Bu durumda yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yüksek lisans öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik öz yeterlik algılarının mezun olunan lisans programı değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemede hem parametrik testlerden ANOVA hem de parametrik olmayan testlerden Kruskal Wallis kullanılmıştır. Analiz sonuçlarına Tablo 9 ve Tablo 10'da yer verilmiştir.

Tablo 9

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Yüksek Lisans Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Dönük Öz Yeterlik Algı Puanlarının Mezun Olunan Lisans Programına Göre ANOVA Sonuçları

		N	X	Ss	Levene		Welch	
					f	p	Statistic	P
Öğretim Bilgisi	Türkçe Öğretmenliği	23	58,5217	7,86748	2,462	0,059	2,303	0,115
	İngilizce Öğretmenliği	5	52,4000	5,12835				
	Türk Dili ve Edebiyatı	11	51,6364	8,51202				
	Dilbilim	6	45,0000	14,64240				
	Diğer	5	52,2000	12,07063				
	Total	50	54,1400	9,99185				
Özel Alan Bilgisi	Türkçe Öğretmenliği	23	47,8261	4,40714	3,469	0,015	2,365	0,113
	İngilizce Öğretmenliği	5	41,2000	4,60435				
	Türk Dili ve Edebiyatı	11	46,0000	6,84105				
	Dilbilim	6	47,0000	7,23878				
	Diğer	5	39,2000	10,80278				
	Total	50	45,8000	6,60241				
Genel Alan Bilgisi	Türkçe Öğretmenliği	23	31,4348	5,31572	5,325	0,001	6,140	0,006
	İngilizce Öğretmenliği	5	23,6000	4,39318				
	Türk Dili ve Edebiyatı	11	31,9091	5,06862				
	Dilbilim	6	22,3333	4,76095				
	Diğer	5	24,4000	12,01249				
	Total	50	28,9600	6,98967				
Öğretim Uygulamaları	Türkçe Öğretmenliği	23	48,6957	6,01842	1,460	0,230	3,168	0,056
	İngilizce Öğretmenliği	5	44,2000	8,07465				
	Türk Dili ve Edebiyatı	11	40,9091	6,22020				
	Dilbilim	6	44,6667	12,90994				
	Diğer	5	39,0000	9,61769				
	Total	50	45,0800	8,24334				
Ölçme Uygulamaları	Türkçe Öğretmenliği	23	16,7391	1,71139	2,550	0,052	1,592	0,243
	İngilizce Öğretmenliği	5	14,4000	2,70185				
	Türk Dili ve Edebiyatı	11	15,3636	2,06265				
	Dilbilim	6	15,8333	3,76386				
	Diğer	5	14,4000	3,78153				
	Total	50	15,8600	2,49906				
Toplam	Türkçe Öğretmenliği	23	203,2174	19,12152	4,987	0,002	3,387	0,045
	İngilizce Öğretmenliği	5	175,8000	19,38298				
	Türk Dili ve Edebiyatı	11	185,8182	18,91464				
	Dilbilim	6	174,8333	28,44937				
	Diğer	5	169,2000	46,67655				
	Total	50	189,8400	26,59090				

Tablo 9 incelendiğinde, Levene testi sonucunda öğretim bilgisi, öğretim uygulamaları ve ölçme uygulamaları alt boyutlarında varyansların homojenliğinin sağlanmasına rağmen özel alan bilgisi, genel alan bilgisi alt boyutlarında ve öz yeterlik toplam puanında varyansların homojenliğinin sağlanmadığı görülmektedir. Toplam puanda varyansların homojenliği durumu gözlenmemesinden dolayı Welch testi sonuçları dikkate alınmıştır. Welch testi analiz sonuçlarına göre, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yüksek lisans öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik öz yeterlik algıları öğretim bilgisi, özel alan bilgisi, öğretim uygulamaları ve ölçme uygulamaları alt boyutlarında mezun olunan lisans programı değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Genel alan bilgisi alt boyutunda ve öz yeterlik toplam puanlarında mezun olunan lisans programı değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmektedir.

Tablo 10

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Yüksek Lisans Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Dönük Öz Yeterlik Algı Puanlarının Mezun Olunan Lisans Programına Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

	Mezun Olunan Lisans Programı	N	Sıra değer ortalaması	Kruskal-Wallis H	sd	p
Öğretim Bilgisi	Türkçe Öğretmenliği	23	31,61	8,669	4	0,070
	İngilizce Öğretmenliği	5	21,10			
	Türk Dili ve Edebiyatı	11	22,14			
	Dilbilim	6	14,67			
	Diğer	5	22,20			
Özel Alan Bilgisi	Türkçe Öğretmenliği	23	29,93	8,372	4	0,079
	İngilizce Öğretmenliği	5	12,60			
	Türk Dili ve Edebiyatı	11	25,91			
	Dilbilim	6	26,58			
	Diğer	5	15,80			
Genel Alan Bilgisi	Türkçe Öğretmenliği	23	30,37	14,639	4	0,006
	İngilizce Öğretmenliği	5	13,40			
	Türk Dili ve Edebiyatı	11	31,50			
	Dilbilim	6	11,25			
	Diğer	5	19,10			
Öğretim Uygulamaları	Türkçe Öğretmenliği	23	31,59	10,091	4	0,039
	İngilizce Öğretmenliği	5	23,60			

Ölçme Uygulamaları	Türk Dili ve Edebiyatı	11	16,23			
	Dilbilim	6	27,17			
	Diğer	5	17,80			
	Türkçe Öğretmenliği	23	30,83	8,354	4	0,079
	İngilizce Öğretmenliği	5	15,20			
	Türk Dili ve Edebiyatı	11	20,73			
Toplam	Dilbilim	6	28,25			
	Diğer	5	18,50			
	Türkçe Öğretmenliği	23	32,89	11,379	4	0,023
	İngilizce Öğretmenliği	5	16,50			
	Türk Dili ve Edebiyatı	11	21,09			
	Dilbilim	6	17,75			
Diğer	5	19,50				

Tablo 10'daki sonuçlar değerlendirildiğinde, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yüksek lisans öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik öz yeterlik algıları öğretim bilgisi, özel alan bilgisi ve ölçme uygulamaları alt boyutlarıyla birlikte incelendiğinde mezun olunan lisans programı değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Genel alan bilgisi, öğretim uygulamaları ve öz yeterlik toplam puanları ele alındığında, mezun alınan lisans programı değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Yapılan analiz sonuçlarına göre, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yüksek lisans öğrencilerinin mesleğe yönelik öz yeterlik algıları mezun oldukları lisans programına göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır. Türkçe öğretmenliği lisans programından mezun olan öğrencilerin öz yeterlik algılarının en yüksek olduğu görülmektedir.

3.5. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yüksek lisans öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine dönük öz yeterlik algıları yabancı dil bilip bilmemelerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi anabilim dalında öğrenim gören yüksek lisans öğrencilerinden yabancı dil bilen ile bilmeyen öğrencilerin ölçek puanlarının normallikleri test edildiğinde; her iki kategoride verilerin normallik varsayımını karşıladığı görülmektedir. Bu sonuca göre yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yüksek lisans öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik öz yeterlik algılarının yabancı dil bilgisi değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla parametrik testlerden T-testi kullanılmış ve sonuçlarına Tablo 11'de yer verilmiştir.

Tablo 11

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Yüksek Lisans Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Dönük Öz Yeterlik Algı Puanlarının Yabancı Dil Bilgisine Göre T Testi Sonuçları

	Yabancı Dil Bilgisi	n	$\bar{x}$	ss	sd	Levene's Test			
						f	p	t	p
Öğretim Bilgisi	Var	41	53,07	10,16	48,00	1,474	0,231	-1,639	0,108
	Yok	9	59,00	7,94					
Özel Alan Bilgisi	Var	41	44,78	6,65	48,00	2,515	0,119	-2,446	0,018
	Yok	9	50,44	4,03					
Genel Alan Bilgisi	Var	41	28,27	7,14	48,00	0,928	0,340	-1,513	0,137
	Yok	9	32,11	5,56					
Öğretim Uygulamaları	Var	41	44,46	8,22	48,00	0,159	0,692	-1,132	0,263
	Yok	9	47,89	8,24					
Ölçme Uygulamaları	Var	41	15,71	2,63	48,00	1,990	0,165	-0,921	0,362
	Yok	9	16,56	1,74					
Toplam	Var	41	186,29	26,53	48,00	0,383	0,539	-2,081	0,043
	Yok	9	206,00	21,27					

Tablo 11’de görüldüğü gibi, özel alan bilgisinde ve öz yeterlik toplam puanda öğrencilerin öz yeterlik algılarıyla yabancı dil bilgileri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmiştir. Yabancı dil bilgisi olan öğrencilerin özel alan bilgisi öz yeterlik puan ortalamaları 44,78, toplam puanları 186,29 iken yabancı dil bilgisi olmayan öğrencilerin sırasıyla 50,44 ve 206,00 olduğu görülmüştür. Bu bulguya dayanarak, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yüksek lisans programındaki yabancı dil bilgisi olmayan öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik özel alan bilgisi ve toplam öz yeterlik algılarının yabancı dil bilgisi olmayan öğrencilere göre daha yüksek olduğu ve lehine anlamlı olduğu saptanmıştır.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yüksek lisans öğrencilerinin öğretim bilgisi, genel alan bilgisi, öğretim uygulamaları ve ölçme uygulamaları alt boyutlarındaki öz yeterlik algı puanları yabancı dil bilgisi değişkeni açısından anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

3.6. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yüksek lisans öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine dönük öz yeterlik algıları lisans eğitimlerinde YTÖ dersi alıp almamalarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yüksek lisans programında öğrenim gören öğrencilerden lisans eğitimlerinde YTÖ dersi alanların ve almayanların ölçek puanlarının normallikleri test edildiğinde; her iki kategoride de verilerin normallik varsayımını sağladığı görülmektedir. Bu sonuca göre yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yüksek lisans öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik öz yeterlik algılarının lisans eğitimlerinde YTÖ dersi alma değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için parametrik testlerden T testi kullanılmış ve sonuçlarına Tablo 12’de yer verilmiştir.

Tablo 12

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Yüksek Lisans Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Dönük Öz Yeterlik Algı Puanlarının Yabancı Dil Bilgisine Göre T Testi Sonuçları

	YTÖ Dersi Alma	n	$\bar{x}$	ss	sd	Levene's Test			
						f	p	t	p
Öğretim Bilgisi	Evet	23	56,96	9,32	48,00	0,499	0,483	1,887	0,065
	Hayır	27	51,74	10,09					
Özel Alan Bilgisi	Evet	23	46,35	5,26	48,00	3,546	0,066	0,538	0,593
	Hayır	27	45,33	7,63					
Genel Alan Bilgisi	Evet	23	31,22	5,73	48,00	1,774	0,189	2,188	0,034
	Hayır	27	27,04	7,48					
Öğretim Uygulamaları	Evet	23	48,65	5,98	45,96	4,676	0,036	3,152	,003
	Hayır	27	42,04	8,77					
Ölçme Uygulamaları	Evet	23	16,39	2,10	48,00	2,123	0,152	1,401	0,168
	Hayır	27	15,41	2,75					
Toplam	Evet	23	199,57	22,57	48,00	0,759	0,388	2,513	0,015
	Hayır	27	181,56	27,32					

Tablo 12’deki Levene testi sonucuna göre, sadece öğretim uygulamaları alt boyutunda varyansların homojenliği sağlanamamaktadır. Bu durumda T testi analizinde öğretim uygulamaları alt boyutunda varyansların homojen olmadığı dikkate alınarak değerlendirme yapılmıştır. YTÖ dersi alan öğrencilerin genel alan bilgisi, öğretim uygulamaları ve genel öz yeterlik algıları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmiştir. Öğrencilerin bu alt boyutlardaki ve toplam puan ortalamaları incelendiğinde, YTÖ dersi alan öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik öz yeterlik algılarının lisans eğitimlerinde YTÖ dersi almayana öğrencilere göre daha yüksek olduğu saptanmıştır.

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu araştırmada, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yüksek lisans öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik öz yeterlik algıları incelenmiş ve cinsiyet, yaş, mezun olunan lisans programı, yabancı dil bilgisi ve lisans eğitimde YTÖ dersi alma değişkenlerinin öğrencilerin öz yeterlik algıları göre anlamlı farklılık gösterip göstermediği değerlendirilmiştir.

Analiz sonuçlarına göre, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yüksek lisans öğrencilerinin öğretim bilgisi, özel alan bilgisi, öğretim uygulamaları, ölçme uygulamaları “iyi” düzeydeyken; genel alan bilgisi “orta” düzeydedir. En yüksek öz yeterlik algı puan ortalaması özel alan bilgisine aittir. Onu sırasıyla ölçme uygulamaları, öğretim uygulamaları, genel öz yeterlik algıları, öğretim bilgisi takip etmektedir. Araştırmaya katılan yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yüksek lisans öğrencilerinin öğretmenlik mesleğinde kendilerine güvendiklerini söylemek mümkündür. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yüksek lisans öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik öz yeterlik algılarının iyi düzeyde tespit edilmesi, alan yazında pek çok çalışmanın bulgularıyla örtüşmektedir. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında yapılan çalışmalarda öğretmenlerin orta düzeyde (Öztürk, 2015), oldukça yeterli (Gülengül Birinci, 2019; Şentürk, 2022), yüksek (Peker, 2023; Çelik, 2023) öz yeterlik inancına sahip oldukları görülmektedir. Farklı branşlarda pek çok çalışmayla da bu bulgular paralellik göstermektedir (Karakuş, 2017; Ünal, 2015). Türkçe öğretmenlerinin öz yeterlik algılarını inceleyen Ülper ve Bağcı (2012) da öğretmen adaylarının öz yeterliklerinin iyi düzeyde olduğu sonucuna ulaşmıştır. Elde edilen bulguların aksine Deniz (2020) de eğitim fakültesi öğrencilerinin düşük düzeyde öz yeterliğe sahip olduğu kanısına varmıştır. Farklı sonuçların yer aldığı çalışmalar olsa da pek çok araştırmanın bulgularının birbiri ile örtüştüğü görülmektedir.

Öğrencilerin demografik bilgileri doğrultusunda öz yeterlik algıları farklı değişkenler açısından incelendiğinde, mezun oldukları lisans programı, yabancı dil bilgisi ve lisans eğitimlerinde YTÖ dersi alma değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmektedir. Ancak öğrencilerin cinsiyetleri ve yaşlarının öz yeterlikleri üzerinde bir etkisi olmadığı söylenebilir.

Cinsiyet değişkenine göre, erkek öğrencilerin öz yeterlik algı puanları sıra ortalaması kız öğrencilere göre öğretim bilgisi alt boyutu hariç daha yüksek olsa da öğrencilerin cinsiyetleriyle mesleğe yönelik öz yeterlik algıları arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Yabancılar Türkçe öğretimi alanında öğretmenlerin öz yeterliklerine ilişkin çalışmalarda cinsiyet değişkenine göre benzer bulguların yer aldığı görülmektedir (Öztürk, 2015; Gülengül Birinci, 2019; Uğurlugelen, 2019; Şentürk, 2022; Çelik, 2023). Farklı branşlardaki öğretmen/öğretmen adayları ile ilgili yapılan benzer lisansüstü çalışmalar da öğretmenlerin öz yeterlik algılarının cinsiyete göre farklılaşmadığı sonucunu tespit etmiştir (Akbal, 2016; Özcan ve Sert, 2017; Deniz, 2020; Köksal, 2022). Özcan ve Sert (2017, s. 86) cinsiyet değişkeninin öğretmen adaylarının mesleki öz-yeterlik inancı için önemli bir yordayıcı olmadığı ve bunun nedeninin kadın ve erkeğin artık günümüzde eşit olduğu kavramının daha çok ön planda

olmasından kaynaklanabileceğini savunmuştur. Araştırmanın sonuçlarıyla örtüşmeyen çalışmalar nicelik olarak az da olsa da mevcuttur. Bazı çalışmaların alt boyutları arasında öz yeterliklerin cinsiyet değişkenine göre farklı sonuçlar görülürken (Gülengül Birinci, 2019; Derman, 2007); bazı çalışmalardan elde edilen bulgular bu araştırmanın bulgularıyla çelişmektedir. Bars (2016)'ın çalışmasında kadın öğretmen adayları lehine anlamlı bir düzeyde farklılaşmaktadır.

Yaş değişkeninden elde edilen bulgulara göre, öğretim uygulamaları ve öğretim bilgisi alt boyutunda 21-24 yaş; özel alan bilgisi ve genel alan bilgisinde 30-34 yaş arasındaki öğrencilerin; ölçme uygulamasında 35 yaş ve üzeri öğrencilerin sıra ortalamaları daha yüksekken genel öz yeterlik puanında 30-34 yaş arasındaki öğrencilerin öz yeterlik puanlarının yüksek olduğu görülmektedir. Bazı yaş gruplarındaki öğrencilerin öz yeterlik algı puanı sıra ortalamalarının değerleri birbirine oldukça yakın olsa da öz yeterlikleri yaşa göre anlamlı düzeyde farklılaşmamaktadır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında öz yeterliğe ilişkin yapılan benzer çalışmalar incelendiğinde, yaş değişkeni doğrultusunda elde edilen bulguların birbiri ile örtüştüğü görülmektedir. Öztürk (2015)'ün, Gülengül Birinci (2019)'nin, Peker (2023)'in ve Çelik (2023)'in yabancı dil olarak Türkçe öğretmenlerin öz yeterlik ile ilgili lisansüstü çalışmalarında yaş değişkeninin öz yeterlikleri üzerinde herhangi bir etkisinin olmadığı görülmektedir. Farklı branşlarda yürütülen çalışmalarda da yaşın öğretmenlerin mesleklerine ilişkin öz yeterlikleri açısından belirleyici bir etken olmadığı saptanmıştır (Akbal, 2016; Altuntaş, Kul ve Karataş, 2016; Eroğlu ve Yıldırım, 2018; Kurşat, 2021). Alan yazında pek çok çalışmanın sonuçlarının bu araştırmanın bulgularıyla örtüştüğü görülmektedir. Ancak bu araştırmanın bulgularının örtüşmediği çalışmalar da mevcuttur. Uğurlugelen (2019) Suriyeli öğrencilere yabancı dil olarak Türkçe öğretmen öğrencilerin öz yeterlik algılarının yaşlarına göre anlamlı bir farklılık gösterdiğini ve öğretmenlerin yaşlarıyla öğretim öz yeterliklerinin paralel olarak arttığını ifade etmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin öz yeterlik algıları ile mezun oldukları lisans programı arasında toplam öz yeterlik puanlarında ve genel alan bilgisi alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Ancak öğretim bilgisi, özel alan bilgisi, öğretim uygulamaları ve ölçme uygulamaları alt boyutlarında mezun olunan lisans programı değişkenine göre anlamlı bir farklılık yoktur. Türkçe öğretmenliği lisans programından mezun olan öğrencilerin öz yeterlik algı puanlarının en yüksek olduğu; genel alan bilgisinde çok az bir farkla Türk dili ve edebiyatı öğrencilerinin yüksek öz yeterlik puanına sahip olduğu söylenebilir. Alan yazın incelendiğinde, benzer sonuçlar Öztürk (2015) ve Uğurlugelen (2019)'in çalışmalarında yer almakta ve mezun olunan lisans programlarının öğretmenlik mesleğine yönelik öz yeterlik algıları üzerinde bir etkiye sahip olduğuna vurgu yapılmaktadır. Öz yeterliğin mezun olunan lisans programından etkilenmediği sonucuna ulaşan çalışmalar da mevcuttur. Türkçeyi yabancı dil olarak öğretmenlerin öz yeterliklerine dair Peker (2023)'in çalışması bu araştırmanın bulgularıyla çelişmekte ve mezun olunan lisans programına göre farklılaşmamaktadır.

Yabancı dil bilme değişkenine göre öğrencilerin öz yeterlikleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmasına rağmen ters orantılı bir ilişkinin olduğu görülmektedir. Yabancı dil bilmenin öğrencilerin mesleğe yönelik öz yeterliklerine olumlu katkı sağlayacağı beklenir bir sonuç iken ters yönlü bir katkı sağlaması hem diğer çalışmaların sonuçlarıyla çelişmekte hem de beklenilmeyen bir sonuç olarak ortaya çıkmaktadır. Araştırmanın bulgularında yabancı dil bilmeyenlerin bilenlere oranla daha yüksek öz yeterlik algısına sahip olması araştırmaya katılan öğrenci sayılarındaki homojen olmayan durumla açıklanabilir. Bu araştırmanın bulgularından farklı olarak Peker (2023) çalışmasında yabancı dil olarak Türkçe öğretmenlerin çevrim içi eğitime dair öz yeterliklerinin yabancı dil bilme değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiğini belirtmiştir.

Lisans eğitimlerinde yabancı dil olarak Türkçe öğretimi dersi alan öğrencilerin öz yeterlikleri üzerinde olumlu etkiye sahip olması beklenen bir sonuçtur ve bu araştırmada da öğrencilerin öz yeterlik algılarıyla aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır. Lisans eğitimlerinde YTÖ dersi alan öğrencilerin öz yeterlik algıları almayan öğrencilerinkine göre daha yüksektir. Ayrıca YTÖ dersi alan öğrencilerin öğretmenlik mesleğinde de kendine güvenlerinin ve inançlarının daha yüksek olacağı, daha istekli olacağı sonucuna varılabilir. Alan yazında, Öztürk (2015) ve Uğurlugelen (2019) yabancı dil olarak Türkçe öğretmen adaylarının lisans eğitimlerinde yabancı dil olarak Türkçe dersi alıp almamalarının öz yeterlikleriyle arasında anlamlı bir farklılık olmadığını tespit etmesi bu araştırmanın bulgularıyla çeliştiğini göstermektedir. Uğurlugelen (2019) öğretmenlerin öz yeterlik algılarında bir etkisinin olmamasını, lisans programları içerisinde yer alan yabancılara Türkçe öğretimi derslerinin gerekli yeterlikleri kazandıramamasına yormaktadır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi lisans programının olmaması sebebiyle bu sonuçlara da farklı çalışmalarda rastlanmak mümkündür. Aksi takdirde, YTÖ dersi alan öğretmen adaylarının yüksek öz yeterlik algısına sahip olması öngörülen bir sonuçtur.

Toplumların ve gelecek nesillerin şekillenmesinde etkin rol oynayan öğretmenlerin yetiştirilmesi ve eğitimi her zaman ön planda olmuştur. Öğretmen eğitiminde öğretmen adaylarının sahip olması gereken yeterliklerin yanı sıra öz yeterlik algılarının incelenmesi ve geliştirilmesi de oldukça önemlidir. Özellikle lisans programı olmamasından dolayı, disiplinler arası bir alan olan yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde öğrencilerin mesleğe yönelik öz yeterlik algılarının incelediği çalışmaların artırılması gerekmektedir. Bu araştırmanın kapsamı genişletilerek örneklemin ve değişkenlerin sayısını arttırmak yapılacak çalışmalara katkı sağlayacaktır. Aynı zamanda öğrencilerin öz yeterlik algılarının geliştirilmesine yönelik derslerin ve içeriklerin zenginleştirilerek öğrencilerde mesleğe başlamadan önce farkındalık oluşturması beklenmektedir. Bu araştırmada da öğrencilerin genel alan bilgisinde kendilerini orta düzeyde gördükleri dikkate alındığında, yapılacak çalışmalarla kendilerini yeterli olarak görmelerine yardımcı olacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

- Akbal, M. (2016). *Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları ile Öz Yeterlikleri Arasındaki İlişki*. Yüksek Lisans Tezi, Bartın Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bartın.
- Altun, S. ve Çolak, E. (2011). Öğrenme Kuramları. Seval Fer (Yay. haz.), *Öğrenme Öğretme Kuram ve Yaklaşımları* içinde (s. 27-37). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Altuntaş, E. A., Kul, M. ve Karataş, İ. (2016). Beden Eğitimi Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları ile Öz Yeterlikleri Arasındaki İlişki. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 196-215.
- Aslan, C. (2010). Türkçe Eğitimi Programlarında Lisansüstü Öğrenim Gören Öğrencilerin Akademik Özyeterliklerine İlişkin Görüşleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(19), 87-115.
- Aslan, M. ve Kalkan, H. (2018). Öğretmenlerin Özyeterlik Algılarının Analizi. *Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(16), 477-493.
- Bandura, A. (1986). *Social Foundations Of Thought And Action: A Social Cognitive Theory*. Englewood Cliffs, NJ: PrenticeHall.
- Barın, E., Çangal, Ö. ve Başar, U. (2017). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Alanında Görev Yapacak Öğretmenlerin Özel Alan Yeterliklerine İlişkin Bir Öneri. *International Journal of Language Academy*, 5(7), 81-98.
- Bars, M. (2016). *Öğretmen Adaylarının Üstbilişsel Farkındalıkları, Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Öz Yeterlikleri ve Problem Çözme Becerilerine İlişkin Algılarının İncelenmesi*. Doktora Tezi, Dicle Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Diyarbakır.
- Berkant, H. G. (2017). Öğretmen Adaylarının Öğretmen Öz-Yeterlik Algılarının İncelenmesi. *Journal of Educational Reflections*, 1(2), 1-17.
- Büyüköztürk, Ş., Çokluk, Ö. ve Köklü, N. (2020). *Sosyal Bilimler İçin İstatistik* (24. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Çelik, Ş. (2023). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretenlerin Metin Uyarlama Öz Yeterlik Algıları*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Çocuk, H. E. ve Şahbaz, N. K. (2020). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Görev Alan Öğretmenlerin Öğretme Motivasyonlarının ve Türkçe Öğretimi Öz Yeterlik Algılarının İncelenmesi. *Educational Sciences*. 49, 193-212.
- Demir, S. ve Akça, F. (2018). Yabancı Dil Olarak Türkçeyi Öğretenlerin Akademik Öz Yeterlikleri Üzerine Bir Değerlendirme. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 47, 202-224.
- Deniz, A. (2020). *Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutum, Akademik Öz-Yeterlik ve Akademik Güdülenme Düzeylerinin İncelenmesi: Bir Vakıf Üniversitesi Örneği*.

- Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Derman, A. (2007). *Kimya Öğretmeni Adaylarının Öz Yeterlik Algıları ve Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları*. Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Ekiz, D. (2020). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (6. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Eroğlu, O. ve Yıldırım, Y. (2018). Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni Adaylarının Akademik Öz-Yeterlik Düzeylerinin Belirlenmesi. *Türkiye Spor Bilimleri Dergisi*, 2(2), 67-73.
- Gömlüksiz, M. N., Sinan, A. T. ve Doğan, F. N. (2020). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Türkçe Öğretmenliği Öz Yeterlik Algıları. *Turkish Studies*, 15(8), 3471-3505.
- Gülengül Birinci, F. (2019). *Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Öğretim Elemanlarının Bilişim Teknolojileri Öz Yeterlik Algıları ile Teknoloji Uygulamaları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Ankara.
- Kalfa, M. (2015). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreten Öğretmenlerin Alan Yeterliklerine Dayalı Gerekseşim Çözümlemesi. *Eğitim ve Bilim*, 40(181), 241-253.
- Karakuş, İ. (2017). Öğretmen Adaylarının Öz Yeterlik Algıları ile Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. *Kesit Akademi Dergisi*, 9, 361-377.
- Kazu, İ. Y. ve Çam, H. (2018). Öğretmen Yeterlikleri. 1. Uluslararası Öğrenme, Öğretim ve Eğitim Araştırmaları Kongresi (ILTER CONGRESS), 6-8 Eylül, Amasya.
- Köksal, V. (2022). *Öğretmenlerin Okul Yöneticiliğine Yönelik Tutumları ve Öğretmenlik Mesleği Öz-Yeterlik İnançları (Kırşehir Örneği)*. Ahi Evran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırşehir.
- Kurşat, A. (2021). *Biyoloji Öğretmenlerinin Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterliklerine Yönelik Öz Yeterlik İnançlarının İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Mete, F. ve Gürsoy, Ü. (2013). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Öğretmen Yeterliklerine İlişkin Görüşler. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(3), 343-356.
- Nakip, C. ve Özcan, G. (2016). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Özyeterlik İnançları ile Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları Arasındaki İlişki. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(3), 783-795.
- Öğretmenlik Mesleği Kanunu* (2024, 10 Ekim). *Resmi Gazete* (Sayı: 32696). Erişim adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2024/10/20241018-1.htm>
- Öztürk, T. (2015). *Yurt Dışında Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreten Öğretmenlerin Öz Yeterlik Algı ve Tutumları*. Doktora Tezi, Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- Peker, Ş. (2023). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretenlerin Çevrim İçi Eğitime Dair Öz-Yeterlik İnançları*. Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Özcan, C. ve Sert, H. (2017). Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Mesleki Öz-Yeterlik İnançları ve Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları ile İlköğretim Bölümlerinin Karşılaştırılması. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 12, 75-93.
- Şahin, Ç., Kurudayıoğlu, M. Tunçel, H. ve Abalı Öztürk, Y. (2013). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Lisans Düzeyinde Verilen Yabancılar Türkçe Öğretimi (YTÖ) Dersine Yönelik Özyeterlik Algıları. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(2), 36-45.
- Şengül, K. (2018). Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğretenlerin Öz Yeterlik Algılarının İncelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 6(3), 538-552.
- Şentürk, S. (2022). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretmenlerinin Mesleki Öz Yeterlikleri ile Sınıftaki Farklılıklar Yeterlikleri Arasındaki İlişki*. Yüksek lisans tezi, Ahi Evran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırşehir.
- T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü. (2017). *Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri*. Erişim adresi: https://oygm.meb.gov.tr/dosyalar/StPrg/Ogretmenlik_Meslegi_Genel_Yeterlikleri.pdf
- Toprakçı, E. ve Altunay, E. (2015). *Anılarla öğretmenlik*. Ankara: Pegem Akademi.
- Tulumcu, F. M. (2014). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenlerin Anlama Becerilerine Yönelik Öz Yeterlikleri*. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Türker, M. S. ve Göçmenler, H. (2021). Mülteci Öğrencilere Türkçe Öğreten Öğretmenlerin Motivasyonlarının İncelenmesi. *Rumelide Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 10, 396-406.
- Uğurlugelen, Z. (2019). *Suriyeli Çocuklara Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreten Öğreticilerin Öz Yeterlik Algılarının İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.
- Ülper, H. ve Bağcı, H. (2012). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Dönük Öz Yeterlik Algıları. *Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 7(2), 1115-1131.
- Ünal, M. (2015). *Öğretmen Adaylarının Teknolojik Pedagojik Alan Bilgilerinin ve Öğretmenlik Öz Yeterlik Algılarının İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yavaş Kıncal, R. (2022). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (7. Baskı). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Extended Summary

The aim of this research is to determine the self-efficacy perceptions of postgraduate students in Teaching Turkish as a Foreign Language (TTFL) towards the teaching profession and to examine whether variables such as age, gender, undergraduate program graduated from, knowledge of foreign language, and taking a teaching Turkish as a foreign language course in undergraduate programs have a significant effect on the students' self-efficacy perceptions towards the profession.

When the literature is reviewed, there are many studies on the self-efficacy perceptions of teachers or teacher candidates towards the teaching profession in various branches and also in the field of teaching Turkish as a foreign language. However, these studies mostly focus on teachers in service, and there is a limited number of research examining the self-efficacy perceptions of students towards the profession. Considering that there is no undergraduate program in Turkey and only master's and doctoral programs for teaching Turkish as a foreign language, understanding the perceptions of students from different disciplines towards the teaching profession is important for diversifying the program contents in the field.

This is a descriptive study designed with relational survey method, which is a quantitative research method. The population of the study consists of students enrolled in master's programs for teaching Turkish as a foreign language at universities. Since it is not always possible to reach the entire population due to reasons such as economic constraints, time limitations, and available resources, a sample was drawn from the population using simple random sampling. In this context, the sample for the study, selected through simple random sampling, consists of 50 students in the master's program for teaching Turkish as a foreign language at universities in Turkey during the 2022-2023 academic year.

A survey was used as the data collection method. The survey, created through Google Forms, consists of two sections. The first section includes a "Personal Information Form" that contains demographic information of the students, prepared in relation to the sub-problems of the research. The second section includes the "Self-Efficacy Perception Scale" developed by Ülper and Bağcı (2012), which aims to determine the students' self-efficacy perceptions concerning the main problem of the research. This five-point Likert scale consists of 51 items.

The SPSS 27.0 statistical package program was used for analyzing the obtained data. Before starting the analysis, similar categorical groups were combined and reorganized to strengthen the analyses. To determine which tests to use in the data analysis process, the normality of the data was tested using measures of central tendency, skewness-kurtosis coefficients, frequency distribution charts (histograms), and the Kolmogorov-Smirnov and Shapiro-Wilk normality tests. Mann-Whitney tests for the gender, ANOVA and Kruskal-Wallis tests for age and the undergraduate program graduated from, and T-tests for foreign language knowledge and taking the TTFL course in undergraduate programs were used.

According to the analysis results, the postgraduate students in teaching Turkish as a foreign language have “good” levels of self-efficacy in teaching knowledge, subject-specific knowledge, teaching practices, and assessment practices, while their general knowledge is at an “intermediate” level. When examining the self-efficacy perceptions of students based on their demographic information, significant statistical differences were found according to the undergraduate program they graduated from, foreign language proficiency, and taking a teaching Turkish as a foreign language course in undergraduate programs. However, it can be said that the students' gender and age do not have an effect on their self-efficacy. It is believed that expanding the scope of the research, increasing the sample size and the number of variables could contribute to future studies.